

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Irena Gromska-Szuster

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 22 marca 2007 r.

skargi M. Ł.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku częściowego

Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 28 października 2004 r.,

wydanego w sprawie z powództwa M.Ł.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie [...] i Miastu P.

o zapłatę,

- 1. odrzuca skargę.**
- 2. zasądza od M. Ł. na rzecz Skarbu Państwa Wojewody [...] oraz na rzecz Miasta P. kwoty po 3600zł (trzy tysiące sześćset) na rzecz każdego z pozwanych tytułem zwrotu kosztów postępowania.**

Uzasadnienie

Po ostatecznym sprecyzowaniu roszczeń w sprawie I C .../98 Sądu Okręgowego w P. powódka M. Ł. wносиła o zasądzenie solidarnie od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody [...] i Miasta P. odszkodowania w kwocie 1 080 345 zł z ustawowymi odsetkami za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości w okresie od 20 lutego 1982 r. do 31 grudnia 2001 r., o nakazanie pozwanym wydania jej tej nieruchomości albo ewentualnie o zasądzenie odszkodowania stanowiącego jej równowartość.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2002 r. Sąd Okręgowy w P. zasądził na rzecz powódki od pozwanego Skarbu Państwa kwotę 161 212,66 zł z ustawowymi odsetkami a od pozwanego Miasta P. kwotę 68 053,37 zł z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości powódki zaś w pozostałej części oddalił powództwo.

Prawomocnym wyrokiem częściowym z dnia 28 października 2004 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego Miasta P. od tego wyroku oraz oddalił apelację powódki w części dotyczącej żądania zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji w zakresie oddalającym powództwo o odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości i o zasądzenie na rzecz powódki dalszych kwot wynagrodzenia z tego tytułu za okres do 31 grudnia 1998 r. W odniesieniu do apelacji powódki obejmującej oddalenie przez Sąd pierwszej instancji jej pozostałych roszczeń Sąd Apelacyjny zawiesił postępowanie.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem powyższego prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego powódka wskazując wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 810 259 zł objęła skargą wyrok w części oddalającej jej apelację dotyczącą żądania zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji i zasądzenia dalszego odszkodowania za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości w okresie do dnia 31 grudnia 1998 r.

Jako podstawę skargi wskazała naruszenie przepisów prawa procesowego i prawa materialnego zarzucając naruszenie art. 21 ust. 1 i art. 64 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, art. 1 Protokołu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i art. 140 k.c. przez ich niezastosowanie, art. 225 w zw. z art. 224 § 2 k.c. oraz art. 4 pkt. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. drogach publicznych (jedn. tekst: Dz. U. z 2004 r., Nr 204, poz. 2086 ze zm.) przez błędną wykładnię, a także art. 378 § 1 zd. pierwsze k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 213 § 2 k.p.c.. Wskazała, że w sprawie występuje wyjątkowy wypadek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., uzasadniający wniesienie skargi mimo nie skorzystania przez powódkę z możliwości zaskarżenia kasacją wyroku Sądu Apelacyjnego. Zarzuciła, że wyrok ten narusza podstawowe zasady porządku prawnego, a mianowicie podstawowe zasady procesowe: zasadę prawdy materialnej, prawa do rzetelnej procedury sądowej, równego traktowania stron postępowania sądowego oraz podstawowe zasady porządku prawnego w tym ochronę prawa własności. Wyjaśniając przyczyny nie wniesienia kasacji, która przysługiwała jej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 28 października 2004 r. stwierdziła, że ponieważ w sprawie tej nie występowało istotne zagadnienie prawne ani potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie uznała, że jej kasacja nie odniosłaby zamierzonego skutku skoro warunek przedstawienia w niej okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie przez Sąd Najwyższy był obligatoryjny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 424¹ § 2 k.p.c. jest wyjątkiem od zasady określonej w art. 424¹ § 1 k.p.c. stwierdzającej, że przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest wykorzystanie przez stronę przysługujących jej środków prawnych, w tym środków odwoławczych zarówno zwykłych jak i o charakterze nadzwyczajnym. Jeżeli zatem od orzeczenia Sądu drugiej instancji przysługiwała stronie kasacja, jak to niewątpliwie miało miejsce w odniesieniu do zaskarżonego obecnie wyroku Sądu Apelacyjnego, powódce, stosownie do art. 424¹ § 1 k.p.c., nie przysługuje skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia, o ile nie zachodzą wyjątkowe okoliczności określone w art. 424¹ § 2 k.p.c. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy

w postanowieniu z dnia 2 lutego 2006 r. I CNP 4/06 (OSNC 2006/6/113) dopuszczalność wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w sytuacji, gdy strona nie skorzystała z przysługującego jej środka prawnego, jest uzależniona od kumulatywnego spełnienia obu przesłanek określonych w art. 424¹ § 2 k.p.c. to jest istnienia wyjątkowego wypadku (wyjątkowych okoliczności) oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela.

W rozpoznawanej sprawie nie została wskazana żadna wyjątkowa okoliczność uzasadniająca niewniesienie przez powódkę przysługującej jej od zaskarżonego obecnie wyroku Sądu Apelacyjnego kasacji. Okoliczność, że jej pełnomocnik nie znalazł w rozpoznanej wówczas sprawie żadnego istotnego zagadnienia prawnego ani potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, które w jego ocenie mogłyby zostać wskazane jako okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji (dawny art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c.) i dlatego powódka zrezygnowała z jej wniesienia, bez wątpienia nie jest „wyjątkowym wypadkiem” w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. Pomijając to, że w świetle dawnego art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 393 k.p.c. okolicznością uzasadniającą rozpoznanie kasacji mógł być również zarzut, że zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, co stanowi obecnie główny zarzut wniesionej skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku, a więc mogło być także wskazane jako okoliczność uzasadniająca rozpoznanie kasacji, zgodnie z art. 393³ § 1 pkt 3 w zw. z art. 393 § 2 k.p.c., przede wszystkim stwierdzić należy, że nieskorzystanie z możliwości wniesienia kasacji dlatego, że w ocenie strony nie byłaby ona skuteczna wobec braku okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie, nie jest okolicznością, którą można zakwalifikować jako „wyjątkowy wypadek” w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. Zgodzić się bowiem trzeba ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zajętym we wskazanym wyżej postanowieniu z dnia 2 lutego 2006 r., że w przepisie tym chodzi o sytuację, gdy nieskorzystanie z przysługującego stronie środka odwoławczego spowodowane było wyjątkowymi okolicznościami, które obiektywnie uniemożliwiały jej wniesienie tego środka, nie zaś o sytuację, w których strona świadomie

i dobrowolnie sama podjęła decyzję o jego niewnoszeniu, oceniając, że mógłby on nie być skuteczny.

Nie oceniając zatem pozostałych przesłanek art. 424¹ § 2 k.p.c. trzeba stwierdzić, że powódka nie wykazała, że wyjątkowe okoliczności spowodowały nieskorzystanie przez nią z przysługującego jej kasacji od zaskarżonego obecnie wyroku Sądu Apelacyjnego, a zatem wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem tego wyroku jest niedopuszczalne, co skutkuje jej odrzucenie na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c.

Na wniosek pozwanych zawarty w odpowiedziach na skargę Sąd Najwyższy na podstawie art. 98 w zw. z art. 108 § 1, art. 424¹² i art. 398²¹ k.p.c. zasądził od powódki na rzecz każdego z pozwanych zwrot kosztów postępowania poniesionych przez nich w sprawie o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.